

Magisterium Kościoła wobec uchodźstwa i migracji (1965-2020)

Praca inspirowana jest nieustającym wzrostem liczby migrantów i uchodźców na świecie każdego roku. Według Wysokiego Komisarza ONZ ds. Uchodźców (UNHCR) pod koniec 2020 roku na świecie było 82,4 mln osób przymusowo przesiedlonych, z czego ponad jedna czwarta stanowią uchodźcy. Liczba ta podwoiła się od 2010 roku. W swojej rozprawie zamierzam wykazać, że kwestia uchodźstwa stanowi problem moralny, gdyż każdy uchodźca pozbawiony ludzkich warunków życia i każdy zagubiony migrant, jest człowiekiem mającym swoje prawa. Niewątpliwie problem uchodźczy nie zakończy się, jeśli państwa nadal będą się zbroiły i wywoływały wojny. Dlatego chciałam przedstawić przygotowywane rok rocznie (od początku lat 80') papieskie orędzia na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy, które przypominają o nieusuwalnej godności migrantów i uchodźców, prosząc o okazywanie szacunku i wsparcia dla przybywających, zwłaszcza dla uciekających przed wojną, prześladowaniami czy ubóstwem.

Od zakończenia Soboru Watykańskiego II Kościół przez działania papieży i Stolicy Apostolskiej, zwiększa swoje zaangażowanie w pracę na rzecz migrantów i uchodźców akcentuje ich człowieczeństwo i niezbywalne prawa do życia, a także podjęcia samodzielnie decyzji o miejscu do życia.

Celem pracy jest analiza reakcji papieży na zjawisko migracji wraz ze zmianami migracji w świecie skupiona w czterech obszarach tematycznych: przyjmowanie, ochrona, promowanie i integracja (patrz: Dokument Dykasterii ds. Integralnego Rozwoju Człowieka „Reagowanie na uchodźców i imigrantów: dwadzieścia punktów działania”). Papież Franciszek na Światowy Dzień Pokoju, 1 stycznia 2018 powiedział: „Danie osobom ubiegającym się o azyl, uchodźcom, migrantom i ofiarom handlu ludźmi szansy na znalezienie pokoju, którego poszukują, wymaga strategii, która połączy w sobie cztery działania: przyjmowanie, chronienie, promowanie i integrowanie”.

Pytania badawcze w mojej rozprawie brzmią następująco:

1. Jak na przestrzeni lat zmieniło się postrzeganie problemu migrantów i uchodźców w Stolicy Apostolskiej na podstawie przemówień papieży z okazji Światowego Dnia Migranta i Uchodźcy w latach 1965-2020, a także dokumentów Magisterium Kościoła wydawanych po Soborze Watykańskim II?
2. Czego oczekują również od społeczności międzynarodowej kolejni papieże?

3. Jak w związku ze zmianami w świecie, ilością i jakością migracji oraz uchodźstwa ewoluowała reakcja papieży i Stolicy Apostolskiej?

Badania nad uchodźstwem i migrantami początkowo podejmowane były przez antropologię, socjologię i prawo, a następnie w naukach o stosunkach międzynarodowych. Badano wówczas polityczne aspekty uchodźstwa, politykę zagraniczną i wewnętrzną, a także bezpieczeństwo międzynarodowe i narodowe. Coraz częściej zaczęto podkreślać prawa człowieka. Następnie kwestia rozwiązania problemu uchodźstwa i migranctwa znalazła się kręgu badań kolejnych dyscyplin naukowych, takich jak Katolicka Nauka Społeczna.

Socjologowie, psychologowie, antropolodzy, ekonomiści, prawnicy i kanoniści, moralisci i teologowie, spotykają się i porównują swoją wiedzę oraz doświadczenia, by wraz z duszpasterzami, przyczynić się do pogłębiania zrozumienia zjawiska migracji i uchodźstwa, a następnie wskazywać na odpowiednie narzędzia pomocy im.

Stolica Apostolska przyjęła instytucjonalne rozwiązania religijne, socjalne i kulturalne opieki nad migrantami, tym niemniej skupia się na pojęciach antropologicznych.

Każda z dyscyplin ma właściwą sobie metodologię pracy. Aspekt antropologiczny wchodzący w zespół nauk KNS, posługując się własną metodą. Praca będzie próbowała zrekonstruować i odtworzyć treści metody właściwej KNS, czyli widzieć, oceniać i działać, czyli jakie dyrektywy do działania były i są konstruowane.

Praca ma nie tylko wymiar historyczny, ale w związku z dynamiką narastania kwestii migracyjnej i uchodźczej, może stanowić materiał do przemyśleń, np. dla duszpasterzy, polityków i samorządowców.

Moja rozprawa jest z dziedziny Katolickiej Nauki Społecznej, ale jest także otwarta na interdyscyplinarność.

Praca została podzielona na 7 rozdziałów:

Rozdziały 1-2: wprowadzające w temat, mające charakter historyczny

Rozdziały 3-6: odwołują się do czterech działań: przyjmować, chronić, promować, integrować.

Wewnątrz każdy z rozdziałów zachowuje porządek chronologiczny

Rozdział 7: podsumowujący, ukazujący obraz perspektywiczny

Marlena Rolnik-Kazimierowicz